

sf festivaluri

Ideea de teatru românesc

Piatra Neamț

Ediția a XV-a a Festivalului de Teatru de la Piatra Neamț, consumată între 21 și 27 mai 1999, și-a focalizat atenția (cu doar două excepții, din paisprezece spectacole înscrise pe afiș, asupra ideii de

artistice aduse în fața publicului, ediția din acest an a festivalului s-a înscris în rândul celor interesante. S-au propus lecturi regizorale incitante (**Conu' Leonida față cu reacțiunea** de I. L. Caragiale, regia: Claudiu Goga, Teatrul "Sică Alexandrescu" din Brașov, **Romeo și Julieta** de W. Shakespeare, regia: Beatrice Bleonț, Teatrul Național din București, **Școala femeilor** de Molière, regia: Alexandru Dabija, Teatrul Mic din București), chiar dacă unele (și altele) mai fuseseră văzute și în anterioare reuniuni teatrale; au fost înfățișate montări de reconfortantă subtilitate în decodarea și în recompunerea scenică a textului (**Crima din strada Lourcine** de Eugène Labiche, regia: Vlad Mugur, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, **Eu când vreau să fluier, fluier** de Andreea Vălean, regia: Theodor-Cristian Popescu, Teatrul Național din Târgu-Mureș, **Dama de pică** după A. S. Pușkin, regia: Igor Larin, Teatrul "Monplaisir" din Sankt-Petersburg); au fost aplaudate evoluții de rafinată virtuozitate (**Adieu Odessa**, Compania Gigi Căciuleanu, Paris, **Profeția lui Vasion** după Dominic Stanca, în filigranata întrepătrundere de dans-pantomimă-expresie corporală, imaginată și realizată de Hikaru Otsubo Compania de dans Buto Koto, Tokyo). Au fost și spectacole pur și simplu onorabile, din categoria celor pe care le privești cu plăcere, dar și le reamintești vag.

Importantă rămâne investiția de gând care sporește înțelesurile unui text binecunoscut de toată lumea sau

adaugă o câtimă de noutate absolută, demnă de atenție, unor rezolvări socotite oarecum definitive. Astfel considerate lucrurile, la Piatra Neamț am văzut, înainte de orice, o paradă a regiei; actorii s-au dovedit (cei care s-au dovedit) remarcabili în relație cu îndrăzneala regizorilor. Când această necesară căutare a culoarului propriu de exprimare a lipsit, rezultatul s-a dovedit a fi unul derizoriu, ca în cazul spectacolului **Înțeleptul**, după A. N. Ostrovski, regizat de Boris Focșa la Teatrul "Lucaefărul" din Chișinău.

A fost o săptămână darnică în spectacole și în reuniri colocviale menite să mențină încrederea în permanența și în vitalitatea teatrului. Atmosfera de cordială comunicare s-a datorat, într-o măsură deloc neglijabilă, și ospitalității gazdelor, neobosite și omniprezente. Într-un timp nu foarte favorabil "amfizionatului", o astfel de performanță se cuvine aplaudată asemeni oricărui spectacol atent gândit și riguros condus.

Const. Paiu

P.S. Juriul, dirijat de criticul dramatic Marian Popescu, având drept membri doi critici de teatru - Renate Klett și Irving Wardle, un critic și istoric literar - Dan C. Mihăilescu și un avocat, reprezentant al publicului - Ion Rotaru, a acordat Premiul ediției a XV-a a Festivalului de Teatru Piatra Neamț 1999 spectacolului **Eu când vreau să fluier, fluier** de la Teatrul Național din Târgu-Mureș și un Premiu special al juriului Adei Milea, care semnează muzica aceluiași spectacol.

Căutări păpușărești la Arad

Să ne adunăm în jurul copilăriei și copilului din noi" - ne invită, prin caietul-program, organizatorii Festivalului Internațional "Euro-marionete" (2-9 mai), îmbiindu-ne cu

spectacole ale unor trupe din Polonia, China, Republica Moldova și, firește, România.

Atmosfera de plăcută colocvialitate se naște de la sine sub ochiul atent al lui

Dan Antoci, directorul teatrului-gazdă și al festivalului. Sălile sunt întotdeauna pline, căci directorul teatrului știe să-și cultive publicul, copiii fiind stimulați printr-un sistem de tombole, desfășurat

înaintea fiecărei reprezentații.

Punctul de atracție al festivalului, cel care a incitat la discuții, a suscit opinii, (poate) uimiri și (sigur) bucurii, concentrând în juru-i, pentru o zi, atenția orașului, a fost spectacolul Teatrului de Marionete Rugao din China, cu **Dayu și inundațiile**. Înfrățind o străveche legendă chinezească, reprezentația reușește să comunice, dincolo de orice bariere lingvistice, prin imagini teatrale care au puterea de a transmite mesajul într-o gamă amplă a expresivității. Păpuși mari, de tip wayang, viu colorate, învestite cu valori arhetipale, povestesc o istorie exemplară. Montarea mizează pe impactul imediat al spectaculosului, obținut prin combinații cromatice insolite, desfășurări largi în scenă, metafore ușor descifrabile și chiar efecte speciale moderne; un spectacol cu o componentă vizuală potențată de o structură sonoră grăitoare, în care predominantă mi se pare valoarea muzicală a cuvântului rostit. Textul în chinezește devine astfel un fel de muzică specială însoțind acțiunea scenică. Un spectacol nu numai pentru copii, făcut de artiști-păpușari excelenți, unde toate elementele (decor, lumini, muzică) converg spre același scop – să desfețe.

Trupa Teatrului Luka din Bielsko-Biala, Polonia, oarecum în contrapunct cu amploarea montării teatrului chinez, a prezetat la Arad un spectacol nepretențios, în care ludicul domină. Tinerii actori compun un spațiu al jocului din

materiale la îndemână, neconvenționale. Neajunsul: un spectacol care trăiește mai ales prin poveste, limba fiind o barieră în calea recepției.

Teatrul pentru copii și tineret este ilustrat de spectacolele **Prin poveste rostogol** al Teatrului Republican de Păpuși din Chișinău și **Johannes**

Doktor Faustus al Teatrului German de Stat din Timișoara. Valorificând cu abilitate metafora și sugestia care implică spectatorul într-un joc activ al imaginației, montarea teatrului din Chișinău are drept centru de greutate mobilitatea expresivă a spațiilor de joc, prin care ni se propune o călătorie în lumea poveștilor lui Donald Bisset. Tinerii actori impresionează prin energia și plăcerea jocului, cu care susțin ritmul viu al reprezentației.

Combinarea mijloacelor de expresie ale teatrului de păpuși cu cele ale teatrului cu actori pare modalitatea cea mai adecvată de a înfrățea mitul faustic într-o variantă pentru copii și tineret, în spectacolul *Evei Labadi-Megyes* de la Teatrul German de Stat din Timișoara. Scenografia inspirată a lui Ion Trif și coloana muzicală (Ilie Stepan) reușesc să creeze atmosfera acestei povești în care Răul și Binele sunt despărțite, prin sugestii cromatice și de costum.

Producțiile teatrului-gază au marcat deschiderea festivalului cu premiera **Fram, ursul polar** după Cezar Petrescu, în regia Adelei Moldovan, și încheierea lui cu "cel mai bun spectacol al Teatrului de Marionete Arad", cum ne-a mărturisit directorul Dan Antoci, **Regele cerb** de Carlo Gozzi, realizat de Cristian Pepino. Prima este o reprezentație tradițională cultivând iluzia prin ascunderea mânuitorului și a cărei scenografie, semnată de Eustațiu Gregorian, pune foarte bine în valoare intențiile regizorale îndreptate spre înfrățirea lumii pline de culoare și ritm a ciroului. Actorii-păpușari arădeni construiesc nuanțat fiecare număr de circ, iar



Dayu și inundațiile. Teatrul de Marionete Rugao, China

personajele-păpuși se fixează atât de bine în memoria afectivă, încât fiecare moment și se întipărește în minte, căpătând parcă o viață a lui, independentă de spectacol.

Două montări semnate Cristian Pepino au făcut ca sfârșitul de festival să fie prilejul unor bucurii artistice. **Regele cerb**, reluat acum cu actorii păpușari arădeni, realizat anul trecut cu studenții anului IV Păpuși ai UATC, propune dialogul dintre personaje-actori și păpuși, convenția declarată sporind elementul ludic esențial pentru orice scenariu de commedia dell'arte. Momentele comice ingenios rezolvate regizoral, răsturnările de situație, ritmul alert, surpriza elementului fantastic fac din **Regele cerb** un spectacol cuceritor. Sub semnul fanteziei stă și cealaltă noutate, realizată de Cristian Pepino cu studenții anului IV, Secția Păpuși și Marionete, UATC: o dramatizare după binecunoscutul basm eminescian **Făt-Frumos din lacrimă**. Păpuși mari, expresive, adecvate pentru a sugera statura eroilor și fabulosul întâmplărilor, deapănă o poveste cu nuanță gotică. Atmosfera e sumbră, iminența unor încleștări decisive se simte în aer. Făt-Frumos nu e voinicul vesel și îndrăzneț consacrat de basmul popular, ci cavalerul care are cultul onoarei și vocație de învingător. Spectacolul include adevărate momente de virtuozitate în arta mânuirii, realizate de studenții păpușari al căror talent se impune ca o evidență.

Festivalul Internațional "Euromarionete", de o anvergură mai mult sau mai puțin europeană, dar aproape... mondială prin prezența spectacolului chinezesc, este, cert, unul al variilor căutări și formule artistice, un minunat prilej de întâlniri creatoare.

Mirela Nagăț



Regele Cerb de C. Gozzi la Teatrul de Marionete Arad